

«(شرق)» از ماجرای تعیین سقف قیمت برای نفت روسیه و تأثیر آن بر بازارهای نفتی آسیا گزارش می دهد

دردسر تازه برای نفت؟

میدان نفتی

مریم شکرانی: صادرات نفت امارات به حدود ۳٫۷ و عراق به حدود ۴٫۵ میلیون بشکه در روز رسیده، اما میزان صادرات روزانه نفت ایران در بهترین حالت فقط یک تا ۱٫۵ میلیون بشکه برآورد شده است؛ آن‌هم نفتی که با تخفیف فراوان در بازارهای غیررسمی مبادله می‌شود. گرفتاری‌های بازار نفت ایران به همین‌جا خلاصه نمی‌شود و حالا گروه هفت و استرالیا برای نفت روسیه سقف قیمت ۶۰دلاری را در نظر گرفته است. بر اساس طرحی که از روز دوشنبه هفته جاری به اجرا درآمده است، چنانچه روسیه نفت خود را با نرخ ۶۰ دلار و کمتر بفروشد، می‌تواند از معافیت تحریمی نفتکش‌ها و شرکت‌های بیمه‌ای استفاده کند و این ماجرا کار را برای بازار نفت ایران سخت‌تر کرده است. روسیه پس از جنگ اوکراین و تحریم نفتش، بازار خود را از بازار نفت آسیا تغییر داده و سهم ایران در این بازارها را کوچک‌تر کرده است و حالا خیر اعمال سقف قیمت برای نفت روسیه، دغدغه‌های دیگری برای نفت ایران پدید آورده است. مرتضی بهروزی‌فر به «شرق» می‌گوید روسیه تا پیش از این، نفت خود را با تخفیف به همین قیمت می‌فروخت و اکنون معافیت تحریمی نفتکش‌ها و شرکت‌های بیمه‌ای را هم به دست آورده است. امتیازی که ایران از آن محروم است و برای آنکه بتواند سهم بازار خود را در رقابت با روسیه حفظ کند، چاره‌ای جز تخفیف‌های اغواکننده‌ای برای نفت ایران نمانده است.

تعیین سقف قیمت برای نفت روسیه

جهش قیمت نفت پس از جنگ روسیه و اوکراین، جیب همسایگان ایران را حسابی پروبیمان کرد. عربستان با فروش نزدیک به ۱۱ میلیون بشکه نفت در روز، به مازاد بودجه رسید و امارات که با توسعه گردشگری، تجارت و ترانزیت خود عملا از درآمد نفت بی‌نیاز شده است، به گزارش بلومبرگ روزانه حدود ۳٫۷ میلیون بشکه نفت فروخت و عراق حالا بر اساس آخرین گزارش اوپک، ۴٫۵ میلیون بشکه در روز نفت صادر می‌کند. ایران اما در بهترین حالت و بر اساس گزارش منابعی مانند ایبران اما در بهترین حالت و بر اساس گزارش منابعی مانند اوپک، کیلر و تانکر ترکزیز بین ۸۰۰ هزار تا ۱٫۵ میلیون بشکه نفت در روز صادر کرده است؛ نفتی که با تخفیف فراوان و در بازارهای غیررسمی معامله می‌شود و حالا با خبری دیگر ظاهرا تحت فشار بیشتری قرار می‌گیرد.

حالا سرانجام پس از کشمکش‌های فراوان، برای نفت روسیه سقف قیمت تعیین شد و گروه هفت و استرالیا اعلام کردند محدودیت قیمت نفت روسیه از روز دوشنبه هفته جاری اعمال شده است. رویتیز گزارش داده که علاوه بر اتحادیه اروپا، آمریکا، کانادا، ژاپن و انگلیس هم به این سقف قیمت پایبند خواهند بود.

بر اساس این طرح، درصورتی‌که روسیه به قیمت ۶۰ دلار پایبند نشود، می‌تواند نفت خود را با نفتکش‌های کشورهای عضو، شرکت‌های بیمه، بیمه‌های اتکایی و مؤسسه‌های اعتباری گروه هفت و اتحادیه اروپا به کشورهای ثالث ارسال

پاسخ وزارت نفت به گزارش «شرق»:

صادرات پتروشیمی افزایش یافت

وزارت نفت به گزارش رنج‌های پتروشیمی منتشرشده در تاریخ ششم آذر ۱۴۰۱ واکنش نشان داد. در توضیحات وزارت نفت درباره این گزارش آمده است:

۱- تامین پایدار سوخت صنایع هم‌زمان با تامین گاز خانگی و سوخت نیروگاه‌ها، جزء اولویت‌های اصلی وزارت نفت است. در ماه‌های سرد سال با افزایش تصاعدی مصارف گاز خانگی و به منظور حفظ پایداری شبکه سراسری گاز، اعمال محدودیت تحویل گاز به صنایعی که امکان مصرف سوخت دوم را ندارند، به‌صورت حداقلی و صرفا با مجوز مراجع ذی‌صلاح انجام خواهد شد. مطابق آیین‌نامه ایجاد بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط

عضو هیئت‌رئیسه انجمن قطعه‌سازان:

قطعه‌سازان چشم‌اندازروشنی تا پایان سال مشاهده نمی‌کنند

با وجود بهبود روند درآمدی خودروسازان و افزایش تیراژ، ساختار مالی حاکم بر زنجیره تامین خودروسازی با چالش‌های جدی‌تری روبه‌رو شده و چشم‌انداز روشنی برای ماه‌های پایان سال مشاهده نمی‌شود. امیرحسین جلالی، عضو هیئت‌رئیسه انجمن قطعه‌سازان و با اعلام این مطلب گفت: قطعه‌سازان خود را

از اعضای خانواده بزرگ خودروسازان می‌دانند و در سخت‌ترین شرایط تحریمی، پاندمی و… از هر آنچه توان داشتند مایه گذاشته‌اند تا چرخ صنعت از حرکت نایستد. همان‌طور که همه مشاهده کردند، کشور روسیه با صنعت و اقتصادی

به‌مراتب بزرگ‌تر و با محدودیت‌هایی بسیار کمتر، در تولید خودرو به توقف کامل رسید. این تفاوت و موفقیت زنجیره خودروسازی ایران مایه افتخار است، اما با بهبود شرایط مالی که در نتیجه کاهش فشار قیمت دستوری در صنعت خودرو

کند. از آنجا که شرکت‌های مهم کشتیرانی و بیمه جهان در کشورهای عضو گروه هفت مستقر هستند، این سقف می‌تواند مسکو را برای فروش نفت به قیمت بالاتر با دشواری روبه‌رو کند. سطح سقف قیمتی تعیین‌شده برای نفت خام روسیه قرار است از سوی اتحادیه اروپا و گروه هفت هر دو ماه یک بار بررسی و نخستین بررسی هم در اواسط ماه ژانویه سال ۲۰۲۳ میلادی انجام شود.

کمیسئون اروپا در بیانیه‌ای اعلام کرد: این بررسی باید اثربخشی این اقدام، اجرای آن، پایبندی و همسویی بین‌المللی، تأثیر بالقوه بر اعضا و شریکان ائتلاف و تحولات بازار نفت را در نظر داشته باشد.

اتحادیه اروپا از پنجم فوریه (۱۶ بهمن) فراورده‌های نفتی روسیه را تحریم خواهد کرد. هرچند سطح آن هنوز مشخص نشده است. از زمانی که زمین‌شناسان اتحاد جماهیر شوروی

سابق در دهه‌های پس از جنگ جهانی دوم نفت و گاز را در باتلاق‌های سبیری کشف کردند، فروش نفت و گاز به اروپا یکی از منابع اصلی درآمدهای روسیه بوده است.

روسیه اما در واکنش به تعیین سقف قیمت برای نفت خود اعلام کرد به این قیمت تن نمی‌دهد و حتی اگر مجبور به کاهش تولید شود، به این شیوه محموله‌های نفتی خود را نمی‌فروشد. در همین زمینه، معاون نخست‌وزیر روسیه هشدار داد که این کشور با سقف قیمتی به اروپا و کشورهای غربی نفت صادر نمی‌کند. الکساندر نواک گفت: «این اقدام غرب

بازتاب

تس بوده و در حال حاضر به حدود ۹۰ میلیون تن رسیده است. با توجه به ثبات مقدار فروش داخلی محصولات پتروشیمی در چند سال اخیر، افزایش تولیدات صنعت پتروشیمی مصروف امر صادرات گردیده و روند سالانه صادرات محصولات پتروشیمی کشور افزایشی بوده است. رشد متوسط سالانه مقدار صادرات به میزانی بیش از ۴ درصد در ۵ سال گذشته (از سال ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۰) مؤید این امر است. همچنین متوسط رشد سالانه ارزش صادرات (ارزی) در ۵ سال گذشته (از سال ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۰) حدود ۸/۵ درصد بوده است. شایان ذکر است مقدار صادرات (تتاژ) در هفت‌ماهه اول سال جاری نسبت به مدت مشابه

تخفیف‌های بیشتری در نظر بگیرد تا بازارهایش را به روسیه واگذار نکند. همایون فلکشاهی، تحلیلگر مؤسسه بین‌المللی کپلر، به ایلنا گفته است: «تعیین سقف برای قیمت نفت روسیه منجر به تشدید رقابت در بازار آسیا خواهد شد و این مسئله ایران را وادار می‌کند تا برای حفظ سهم خود در بازار آسیا، تخفیف‌های بیشتری پیشنهاد دهد. ضمن اینکه هند تا موقعی که تحریم‌های آمریکا از صنعت نفت ایران برداشته نشود، به احتمال زیاد نفت از ایران وارد نخواهد کرد و اگر قیمت‌ها ثابت بمانند به معنای درآمد کمتر برای ایران است.»

مرتضی بهروزی‌فر، کارشناس انرژی، از زاویه‌ای دیگر به ماجرای نفت ۶۰دلاری روسیه نگاه می‌کند. او به «شرق» توضیح می‌دهد: «زمانی که قیمت نفت به ۹۰ تا ۱۰۰ دلار صعود کرده بود، روسیه نفت خود را با تخفیف ۳۰ تا ۴۰دلاری به نرخ ۶۰ دلار می‌فروخت و درحال حاضر که بهای نفت کاهش داشته، تعیین سقف قیمت ۶۰دلاری برای نفت روسیه، ضربه دیگری برای این کشور نخواهد بود اما این مسئله حتما بر بازار نفت ایران تأثیر منفی می‌گذارد.»

او ادامه می‌دهد: «روسیه برای فروش نفت خود به نرخ ۶۰ دلار از معافیت تحریمی نفتکش‌ها و شرکت‌های بیمه برخوردار خواهد شد. درواقع روسیه نفت ارزان خود را با سهولت بیشتری نسبت به ایران می‌فروشد و اگر ایران می‌خواهد با روسیه رقابت کند، باید تخفیف‌های اغواکننده‌ای برای نفت خود در نظر بگیرد تا کشوری بپذیرد نفت ارزان روسیه و معافیت تحریمی آن را نادیده بگیرد و به بازار ایران روی آورد.»

هاشم اورعی، استاد دانشگاه صنعتی شریف، به ابعاد دیگری از تحریم نفت روسیه اشاره می‌کند و می‌گوید روسیه برای کاهش هزینه حمل نفت خود به بازارهای آسیایی، موضوع سوآپ نفت از ایران تا هند را مطرح کرده است و وقتی روسیه مسیر ایران را مینا قرار می‌دهد که نفت و گاز خود را صادر کند، در واقع به نوعی در پی حذف ایران از بازار است. درست است که ما هزینه ترانزیت را دریافت می‌کنیم، اما این درآمد خیلی کمتر از قیمت فروش نفت است و مبلغ کمی می‌گیریم و درواقع روسیه را در بازار بین‌المللی جایگزین خودمان می‌کنیم.»

او در گفت‌وگو با ایلنا تأکید می‌کند: «اگر روسیه با هند قرارداد چندساله منعقد کند، حتی اگر برجام هم به سرانجام برسد، هیچ‌یک از طرفین روسیه و هند زیر قرارداد نمی‌زنند، درنتیجه ما تنها وقتی باید این کار را بکنیم که هیچ امیدی به بازگشت ایران به بازار بین‌المللی نفت و گاز نداشته باشیم و این بدترین حالت ممکن است، بنابراین اگر ما امیدی داشتیم که برجام با می‌گیرد و اجازه ورود مجدد به بازار نفت در صحنه بین‌الملل را داشته باشیم، نباید روسیه را جایگزین خودمان کنیم. به عبارت دیگر ما اکنون منافع بلندمدت را فدای منافع کوتاه‌مدت می‌کنیم.»

باین‌حال، مهدی حسینی، معاون سابق وزیر نفت اما اعتقاد دارد که تعیین سقف قیمت برای نفت روسیه تأثیر چندانی بر بازار نفت ایران ندارد. او در این زمینه توضیح داده است: «محدودیت قیمت ۶۰ دلار برای نفت حمل‌شده توسط کشتی است و شامل خطوط لوله نمی‌شود. جالب است که بدانید روسیه حدود سه‌میلیون بشکه نفت از طریق دریا صادر می‌کند که ۵۰ درصد آن اورال است و رقم ۶۰ دلار درحال‌حاضر بالاتر از نرخ نفت اورال است. بنابراین تأثیری بر درآمدهای نفتی روسیه نخواهد داشت.»

به گفته حسینی، عملا ۱٫۵ میلیون بشکه صادرات نفت روسیه مشمول محدودیت سقف ۶۰ دلار می‌شود که رقم بالایی نبوده و بازار واکنش محدودی به آن نشان داده است.

این مدیر سابق نفتی به وب‌سایت خبری بازار گفته است: «قیمت نفت ۶۰ دلار به‌طور دقیقی طراحی شده تا آسیب چندانی به صادرات روسیه نزنند.»

با این شرایط اما چشم انداز بازار نفت ایران شفاف نیست؛ بازاری که این روزها شدیدترین تحریم‌ها را تجربه می‌کند.

ادامه از صفحه اول

زلزله و برنامه هفتم توسعه

حمورابی به مدت ۴۳ سال فرمانروای بابل بود. اکنون نمی‌دانیم چند نفر به دلیل رعایت‌نشدن قوانین ساخت‌وساز حمورابی مجازات شده‌اند. انسان ۴۰۰۰ سال پیش، از ترس مرگ در زیر آوار قانون وضع کرده بود.

در ایران مدرن، حدود ۶۰ سال قبل اولین پیش‌نویس آیین‌نامه زلزله در سال ۱۳۴۳ بعد از زلزله ۱۰ شهریور ۱۳۴۱ بوین‌زهرا و با دعوت روان‌شاد مهندس ابوالحسن بهنیا، رئیس وقت دفتر فنی سازمان برنامه و بودجه، از زنده‌یاد مهندس علی‌اکبر معین‌فر تهیه و به صورت ماده ۱۴ قانون برنامه و بودجه و به صورت مقررات الزامی در طرح‌های عمرانی منتشر شد. مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران در آذر سال ۱۳۴۹ آیین‌نامه زلزله به‌عنوان فصل هشتم آیین‌نامه حداقل بار وارده بر ساختمان‌ها و ابنیه فنی– ۱۳۴۹ (آیین‌نامه ۵۱۹) را با کوشش‌های مهندس معین‌فر به صورت ضوابط اولیه برای مسئله طرح و اجرای ساختمان‌ها در برابر زلزله گنجانند.

بعد از انقلاب آیین‌نامه استاندارد زلزله (استاندارد ۲۸۰۰) در بند ۶ تصویب‌نامه ۲۷ اسفند ۱۳۴۷ هیئت دولت مهندس میرحسین موسوی بود، قانونی شد و تجدیدنظر در آن را هر پنج سال یک بار برعهده وزارت مسکن گذاشت. از آن هنگام چهار ویرایش از آیین‌نامه زلزله منتشر شده و ویرایش پنجم آن نهایی شده و آماده انتشار است. به نظر می‌رسد با چنین سابقه‌ای توجهی متفاوت به مسئله زلزله و ایمنی در تدوین قانون برنامه هفتم توسعه ضروری است.

گزندهای دادرسی منصفانه و حق دفاع

اما وکلایی که مدافع حقوق بشرنند نباید ضد امنیتی تلقی شوند. امید دارم منتقدین قوه قضا مکرر دعوت شوند و همه برای اصلاح و بهبود کمک کنند. کسانی که وکیل را در فرایند دادرسی از وکالت حرفه‌ای و خدمت به مردم محروم می‌کنند و مداخله در امر وکالت می‌کنند، عزل شوند و برخورد قانونی اعمال شود.

قرائت حقوق شهروند باور در کشف جرم حاکم شود و تغییر نگرش در عناوینی چون اجتماع و تبانی و تبلیغ علیه نظام شکل بگیرد تا این جرائم ابزار تفسیر موسع نشود. صدها جلسه و نشست علمی در نقد و بررسی رویه دادگاه‌های انقلاب و جرائم امنیتی و سیاسی برگزار شود تا روند‌ها و رویکردها اصلاح شوند و فرجام همه تلاش‌ها و قلم‌ها «خیر عمومی» و «منافع همگانی» باشد. و امید که حفظ و حراست از حقوق مردم و نه صرفا حفظ حکمروایی از واجب واجبات قلمداد شود. همه مسئولیم برای ایرانی بهتر و عادلانه‌تر، برای رعایت حقوق بشر و تثبیت حکومت قانون، برای آزادی نقد و تجمع و اصلاح و برای تحول و بهترشدن وطن.

تضاد یا وحدت

ولی نگاهی به عقل سیاسی در ایران معاصر نشان می‌دهد که عموما به دنبال همان رؤیای وحدت بوده است و از همین رو تضاد و تنش را نه‌تنها امری انحرافی قلمداد می‌کرده بلکه به جای آنکه متوجه آن را به رسمیت بشناسد، می‌خواهد آن را مانند یک بیماری درمان کند.

بسیاری از سیاست‌هایی که در حوزه‌های فرهنگی، هنری، آموزشی، مطبوعاتی، اخلاقی، سیاسی، خانوادگی و مانند اینها، در سیستم سیاسی کشور اتخاذ شده است (فارغ از اینکه جناح سیاسی حاکم اصلاح‌طلب بوده یا اصولگرا، که فرع بر اصل این موضوع است) اساسا بر مبنای همان «پارادایم وحدت‌گرا» بوده است (گاهی این رؤیای وحدت چنان تند می‌شد که نه‌تنها حال و آینده بلکه حتی «گذشته» را نیز می‌خواست وحدت ببخشد؛ بنابراین در کتب تاریخی برخی از سلسله‌های حاکم در ایران را حذف می‌کرد!). پذیرش اصل تضاد در جامعه و اینکه جامعه را باید بر مبنای تنش‌های درونی آن مدیریت کرد (و این تضاد و تنش را نه به‌عنوان پدیده‌ای بلکه مانند ذات جامعه در نظر گرفت) یکی از آن تغییرات بنیادینی است که باید در عقلانیت سیاسی ما شکل بگیرد.

اگر بپذیریم که جامعه ذاتا نمی‌تواند جز بر سرر یک سری اصول کلی و تنظیمی (regulative) وحدت داشته باشد (همانا در میثاق اجتماعی فراگیر یا قانون اساسی متجلی و تبیین می‌شود)، آنگاه به سمت شکل‌دهی به یک نظم اجتماعی «وحدت در کثرت» حرکت می‌کنیم و اختلافاتی را به رسمیت می‌شناسیم که بخشی از ذات جوامع جدید است. بدیهی است که پذیرش تضاد و اختلاف خود راهی است برای کاهش تنش! و چه چیزی بهتر از این!

حساس برطرف کنند. ادامه مسیر بدون دانستن زمان اصلاح قیمت‌ها و زمان پرداخت مطالبات معوق ممکن نیست. به‌ویژه برنامه‌داشتن برای پرداخت نیازهای مالی قطعه‌سازان تا پایان سال کار غیرممکنی نیست و روند فعلی در نداشتن چشم‌انداز حتی سه، چهارماهه بسیار دور از انصاف حرفه‌ای است.

عضو هیئت‌رئیسه انجمن قطعه‌سازان گفت: تحقق برنامه تولید محصولات جدید، افزایش تیراژ، افزایش کیفیت و سایر اهداف تعیین‌شده در صنعت خودرو،

بدون همراهی زنجیره تامین ممکن نیست و این زنجیرف از ضعیف‌ترین حلقه‌ها از کار می‌افتد. چالش‌های مالی فعلی، چالش‌هایی بسیار جدی است و به اعتقاد من اهداف تعیین‌شده بدون توجه به این چالش‌ها دست‌یافتنی نخواهد بود. التهاب بازار خودرو ناشی از کاهش تولید شرایط را متشنج خواهد کرد و این موضوع دخالت زیان‌بار دولت را در قیمت‌گذاری افزایش خواهد داد. بنابراین به هر قیمت که شده باید موانع افزایش تیراژ تولید را برطرف کرد.

جلالی گفت: تورم بالای ۴۰درصدی همچنان برر بازار حاکم است و در صورت بی‌توجهی به این موضوع در نظام همکاری خودروسازی و قطعه‌سازی، قطعه‌سازان آستانه تحمل خود را پشت سر گذاشته و با کاهش درایی و توان

مالی یکی پس از دیگری از پیا درمی‌آیند و این برای زنجیره خودروسازی زنگ خطری جدی است.

وی افزود: تولیدکننده باید تمرکزش روی تولید باشد و به موضوعات کمی و کیفی و اداره واحد خود در شرایط دشوار فعلی و در محیط ناساعد اقتصاد کشور متمرکز باشد و خواسته ما این است که به منظور واردنشدن شوک و خلل در جریان تولید خودرو، مدیران خودروسازی شرایط شرکت‌های قطعه‌سازی را درک کنند و راه‌حلی برای چالش‌های مالی بیابند.